

Onderwerp Stand van zaken technische nulmeting Haarlemse schoolgebouwen	
Nummer	2021/314655
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Meenhorst, T.
Telefoonnummer	023-5115164
Email	tmeenhorst@haarlem.nl
Kernboodschap	Vanuit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is in samenwerking met de schoolbesturen een technische nulmeting bij Haarlemse schoolgebouwen uitgevoerd. Over de resultaten en het vervolgproces wordt de commissie nader geïnformeerd. De technische nulmeting vormt naast de vervangings- en uitbreidingsvraag als gevolg van de groei van de stad, de basis voor het opstellen van een investeringsagenda voor de lange termijn; deze wordt opgenomen in het medio 2022 door de raad vast te stellen SHO 2022-2026.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving. Er is door de wethouder toegezegd de commissie te informeren over de actuele stand van zaken van de technische nulmeting voor Haarlemse schoolgebouwen.
Relevante eerdere besluiten	- SHO 2018 (2018/41031) - SHO 2019-2022 (2019/842178) dd. 24 april 2020.
Besluit College d.d. 6 juli 2021	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Schoolbesturen en de gemeente hebben in een projectgroep een Haarlems kwaliteitskader opgesteld. Hiervoor is het landelijke gehanteerde kwaliteitskader als basis gebruikt; hierin staat wat gezamenlijk wordt verstaan onder de basiskwaliteit van de schoolgebouwen voor het PO en VO. Het kwaliteitskader is opgenomen in het SHO 2018-2022. Het kader houdt rekening met de wettelijke minimale eisen uit het Bouwbesluit en met kwaliteitscriteria op het terrein van duurzaamheid, gebruik (functioneel), beleving (architectonisch) en techniek. Met dit kwaliteitskader is een eerste aanzet gedaan om te bepalen wat de Haarlemse kwaliteit van schoolgebouwen moet zijn en om te bepalen wanneer renovatie een goede optie is in plaats van vervangende nieuwbouw.

Met het vaststellen van het SHO 2018-2022 is er bestuurlijk akkoord gegeven het kwaliteitskader verder uit te werken met behulp van een technische nulmeting. Het was noodzakelijk meer inzicht te verkrijgen in de huidige technische staat van de schoolgebouwen. Tot op heden wordt de gemeentelijke bekostiging bepaald op het kwaliteitsniveau bouwbesluit + frisse scholen B. De technische nulmeting vormt naast de vervangings- en uitbreidingsvraag als gevolg van de groei van de stad, de basis voor het opstellen van een investeringsagenda voor de lange termijn.

De uitvoering van de technische nulmeting heeft in 2020 plaatsgevonden en de laatste rapportages hiervoor zijn in het eerste kwartaal van 2021 opgeleverd.

2. Kernboodschap

Haarlem telt veel mooie en karakteristieke onderwijsgebouwen die qua technische staat verder in kaart zijn gebracht. De Haarlemse schoolgebouwen ouder dan tien jaar en die onlangs geen levensduur verlengende maatregelen hebben gehad, zijn beoordeeld aan de hand van een QuickScan die is gebaseerd op de Gemeentelijke Praktijk Richtlijn gebouwssystematiek (GPR). GPR Gebouw is een genormeerde systematiek die, wanneer volledig uitgevoerd, kan leiden tot officiële certificering van gebouwen op het gebied van duurzaamheid. De gebouwen zijn getoetst aan de hand van nieuwbouwnormen en beoordeeld op vier hoofdthema's:

- **Energie (20%)***; leidend hierbij is de Energieprestatiecoëfficiënt (EPC) (een index die de energetische efficiëntie van nieuwbouw aangeeft).
- **Binnenmilieu (25%)**; aan de hand van de hoofdthema's van Frisse Scholen: energie, lucht, temperatuur, licht en geluid.
- **Functionaliteit (20%)**; mate van aanpasbaarheid en hoe geschikt het gebouw (nog) is als onderwijsgebouw. Deze uitkomsten zijn onder andere van belang in de afweging renovatie/nieuwbouw.
- **Technische kwaliteit (35%)**; wordt beoordeeld op basis van uitstekend, goed, voldoende, matig en slecht. Dit is de GPR Gebouw-vertaling van de conditiemetingen uit NEN 2767 (instrument voor het objectief en uniform meten van de fysieke kwaliteit van bouw- en installatiedelen van gebouwen)

**= wegingsfactor in de totaalscore*

Uit deze vier deelonderzoeken volgt een totaalscore per schoolgebouw, eventueel gesplitst in kaart gebracht bij een gebouw dat aanzienlijk is uitgebreid en de facto dus uit twee gebouwdelen bestaat. Alle scholen zijn opgenomen in een ranglijst te staan waar per afzonderlijke score en per onderdeel te zien is hoe zij zich tot elkaar verhouden. Deze ranglijst is als bijlage toegevoegd.

Haarlem telt 86 schoolgebouwen die in gebruik zijn voor basis en voortgezet onderwijs. Tien van deze schoolgebouwen zijn niet in het onderzoek opgenomen omdat zij jonger dan 10 jaar zijn, recentelijk gerenoveerd of deel uitmaken van herontwikkeling van het gebied en op korte termijn voor vervangende nieuwbouw in aanmerking komen.

In het onderzoek zijn 76 schoolgebouwen opgenomen waarvoor 86 rapportages zijn opgesteld. Tien scholen zijn gesplitst in kaart gebracht met een oud- en nieuwbouw gedeelte. De scholen hebben de volgende scores toegekend gekregen:

- 4 schoolgebouwen een zeer onvoldoende totaalscore tussen 4 en 5.
- 36 scholen schoolgebouwen een onvoldoende totaalscore tussen 5 en 6.
- 30 schoolgebouwen een voldoende totaalscore tussen 6 en 7.
- 14 schoolgebouwen een goede totaalscore tussen 7 en 8.
- 2 schoolgebouwen een uitstekende totaalscore tussen 8 en 9.

Om de lijst op een juiste manier te kunnen interpreteren is het goed te vermelden dat een nieuwbouwschool die wordt gebouwd op Frisse Scholen klasse B niveau en bijna energieneutraal (BENG) een hoge score zal behalen. Bij renovatie van de bestaande schoolgebouwen zal door beperkingen aan het gebouw voor functionaliteit en/of duurzaamheid niet een even hoge score behaald kunnen worden als bij nieuwbouw het geval is.

Naast verbeteringen door renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen zijn er betere scores voorzien met quick wins door maatregelen door te voeren op het gebied van duurzaamheid, energiebesparing en voor het binnenklimaat. Dat zijn maatregelen die het schoolbestuur mee kan nemen in het binnen- en buitenonderhoud en waar zij verantwoordelijk voor zijn.

De onderwijsgebouwen voorraad in Haarlem omvat veel karakteristieke en/of monumentale panden die wij wanneer ze in aanmerking komen voor vervangende nieuwbouw veelal willen behouden. Het behoud van deze onderwijsgebouwen middels renovatie heeft in veel gevallen de voorkeur boven vervangende nieuwbouw. In de rapportages wordt hier onder toekomstbepalende kenmerken nader op ingegaan. De rapportage van de Wijde Wereld is als voorbeeld in de bijlage toegevoegd.

Met alle afzonderlijke schoolbesturen vinden verdiepende gesprekken plaats om de technische nulmetingen per schoolbestuur verder te bespreken. In dit verdiepende gesprek is het de bedoeling de resultaten te bespreken van de technische nulmeting en informatie op te halen die kan worden gebruikt bij het opstellen van de Haarlemse onderwijshuisvestingsplannen op langere termijn. Dit wordt verwerkt in het SHO 2022-2026 die in samenwerking met de Haarlemse schoolbesturen tot stand zal komen.

3. Consequenties

De technische nulmeting geeft een beeld van de technische kwaliteit van de Haarlemse schoolgebouwen op basis van nieuwbouwnormen. Ook de afweging tussen de keuze voor renovatie en nieuwbouw is hierin meegenomen. In samenwerking met de schoolbesturen zal de ranglijst worden verwerkt in de lange termijnplannen voor onderwijshuisvesting. Dit maakt het mogelijk de financiële opgave voor de komende decennia beter in beeld te brengen. De lijst van 100 miljoen kan hiermee worden verfijnd en de financiële opgave die hiermee gepaard gaat zal worden voorgelegd aan de raad. Hoewel een deel van de scholen die een lage score behalen, zijn opgenomen in de lijst van 100 miljoen is het de verwachting dat de financiële opgave voor onderwijshuisvesting groter zal worden.

De resultaten van de nulmeting bevestigen op hoofdlijnen de vervangingsopgave zoals opgenomen in het SHO. Er worden geen nieuwe projecten voor 2022 en 2023 opgenomen. In de gesprekken met de schoolbesturen zal een nadere prioritering gaan plaatsvinden met een horizon van zestien jaar.

Ook biedt dit moment de gelegenheid om met schoolbesturen verder afspraken te maken over het kwaliteitskader. Hierbij moet er onder meer duidelijkheid komen welke kosten hiermee samenhangen en kan worden gesproken over de financiering hiervan. Hierbij kan worden gedacht aan onderhoudsgelden die het onderwijs van het Rijk ontvangt en die scholen reserveren als bijdrage voor toekomstige renovatie of nieuwbouw. Of investeringen in duurzaamheid die een korte terugverdientijd voor de schoolbesturen hebben.

4. Vervolg

Deze resultaten zullen worden verwerkt in de komende actualisatie van het SHO. Het SHO krijgt hierdoor een verfijning op basis van de technische staat van de gebouwen en de hieruit volgende onderwijshuisvestingsopgave voor de komende zestien jaren.

Het landelijke kwaliteitskader is onlangs opnieuw opgesteld door Ruimte-OK, het kennisplatform onderwijshuisvesting namens VNG, PO-raad en VO-raad. Met de projectgroep Kwaliteitskader vanuit de gemeente en schoolbesturen zal bekeken worden in hoeverre dit nieuwe kwaliteitskader moet leiden tot een herijking van het Haarlemse Kwaliteitskader. De wijzigingen zijn voornamelijk op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en toegankelijkheid.

Bestaande en nieuwe vragen over de haalbaarheid en betaalbaarheid van het kwaliteitskader en duurzaamheidseisen en ambities van onze gemeente zullen worden geadresseerd in het nieuwe SHO 2022-2026. Het SHO 2022-2026 inclusief het kwaliteitskader zal medio 2022 aan de raad worden voorgelegd.

In het kader van het Duisenburg light onderzoek naar onderwijshuisvesting zijn aanbevelingen gedaan. Aanbevolen wordt een missie, visie en acties te formuleren om meer inzicht te geven over de voortgang van projecten. De technische nulmeting is een van de bestanddelen voor het nieuwe

Strategische Huisvestingsplan (SHO). De nulmeting en daarmee het SHO bieden de kans om een (nieuwe) missie, visie en actiepunten te formuleren in een document dat door de raad wordt vastgesteld. Daarnaast is toegezegd om de raad actief eenmaal per jaar te informeren over de status van projecten als bijlage bij het jaarlijkse onderwijshuisvestingsplan.

5. Bijlagen

- Ranglijst technische nulmeting Haarlemse schoolgebouwen
- Voorbeeldrapportage van de Wijde Wereld
- Overzicht onderwijshuisvesting 2021